

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozlowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

materiál, několik fragmentů kamenných znotěrek a také menší počet keramického materiálu, který s velkou pravděpodobností můžeme připsat lidu nitranské kultury.

Arkadiusz Tajer

Resumé

Hulín (Bez, Kroměříž). „Vrbičné“. Schnurkeramik, Gräberfeld, Rettungsgrabung.

HULÍN (K. Ú. CHRÁŠTANY, OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Záhumení“. KŠK. Pohřebiště. Záchranný výzkum.

Během archeologických dohledů na stavbě rychlostní komunikace R 55 Skalka–Hulín byl prozkoumán na okraji skrývané plochy u obce Chrástany kostrový hrob. Místo nálezu je situováno poblíž silnice Chrástany–Záhlinice na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25–31–13, těmito koordináty: 209 mm od Z. s. č. a 351 mm od J. s. č. Rozměry hrobové jámy jsou 2,03 × 1,29 a hloubka 0,25 m. Hrob obsahoval 2 broušené sekerky, ústěp a špatně dochovanou nádobu, Kostra nebyla dochována.

Martin Paulus

Resumé

Hulín (Kataster Chrástany, Bez, Kroměříž). „Záhumení“. Schnurkeramikultur. Gräberfeld, Rettungsgrabung.

CHARVÁTÝ (OKR. OLOMOUČ)

„Charvátské záhumenky“. Eneolit (?). Hrob. Záchranný výzkum.

Při stavebních pracích na rozšíření silnice II/435 bylo zjištěno narušení kostrového pohřbu. Jeho preparace byla provedena dne 7. 5. 2008. Lokalita se nachází na levé straně silnice Olomouc–Tovačov, severně od obce Charváty, v místě plánované deponie zeminy. Trati „Charvátské záhumenky“ je situována na okraji pravobřežní terasy řeky Moravy. Identifikace lokality na mapě ZM ČR 1:10 000, list 24–24–04, je uvedena souřadnicemi od Z s.č.: J s.č.: 377; 235; 238; 234; 378; 229 mm.

Samotný pohřeb, včetně kostry a hrobové výbavy, byl značně poškozen těžkou mechanizací při skrývce ornice. Kostra byla patrně uložena ve skrčené poloze, lebkou k západu. Zlomky dolní čelisti byly nalezeny na východní straně lebky. Kosterní materiál byl zachován pouze fragmentárně. Východně od lebky ve vzdálenosti 1,70 metru byla nalezena pazourková šipka. Výkop hrobové jámy nebyl zjištěn, kostra byla zatlačena do sprašového podloží. Zásyp hrobové jámy (světle hnědožlutá prachová hlína) byl zachován pouze v nejbližším okolí kostí, které byly zatlačeny do podloží.

Jakub Vrána

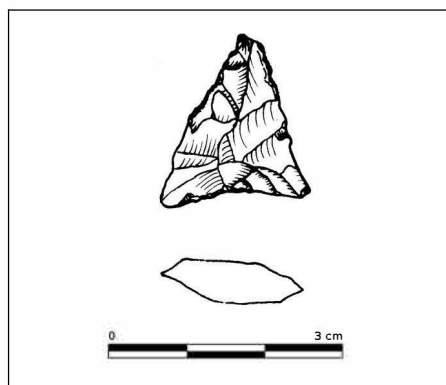
Resumé

Charváty (Bez, Olomouc). „Charvátské záhumenky“. Äneolithikum (?). Grab. Rettungsgrabung.

LHÁNICE (OKR. TŘEBÍČ)

„Vodavky“. KZP. ●jedinělý nález. Povrchový průzkum.

Pravěká lokalita s doklady vícenásobného osídlení poskytlá doklad o pobytu člověka v těchto místech v pozdním eneolitu. Místo nálezu leží přímo nad sz. okrajem Lhánice, na plochem sprašovém hřbetu klesajícím k východu mezi potoky Mohelnička a Štenkrava, vlevo silnice vedoucí do Mohelna. Dosud se zde zjistil ojedinelý nález z mladého paleolitu, osídlení kultury s lineární a vypíchanou keramikou, zlomek keramiky ze staršího nebo středního eneolitu, sídliště a pohřebiště z doby popelnicových polí a nepočtené nálezy z mladší doby laténské, pozdní doby římské a doby mladohradištní (Dvorský 1908, 234; Košťálek, Kovárník, Měřinský, Oliva 1986, 211; Kuča, Čihák, Vokáč 2001, 132).

Obr. 4: Lhánice (okr. Třebíč). Šipka. Kresba J. Knotková. Fig. 4: Lhánice (Bez, Třebíč). Pfeilspitze. Zeichnung von J. Knotková.

Dále popisovaný nález silicitové šipky (obr. 4) objevil zde v roce 2008 Petr Knotek z Mohelna při povrchovém průzkumu společně se štípanými artefakty a keramikou z jiných období pravěku. Jedná se o krátkou trojúhelníkovou šipku vytvořenou pomocí plošné retuše a opatřenou vrubem pro uchycení. Artefakt je 2,1 cm dlouhý, 1,8 cm široký, jeho tloušťka je 0,6 cm. Jako materiál posloužila jemnější varieta rohovce typu Krumlovský les II. Je možné, že s uvedenou šipkou časově souvisí alespoň některé další štípané artefakty (ústěpy, čepele, jádra, škrabadla) opět z rohovce typu KL I a II. Tento ojedinelý nález pochází s největší pravděpodobností z orbou porušeného hrobu kultury se zvoncovitými poháry nebo jde o náhodně ztracený předmět. Možnost, že pochází ze sídlištního objektu, je méně pravděpodobná, neboť přes opakované sběry se zde například keramické nálezy KZP neobjevily. Nejbližší známá lokalita KZP leží v trati „Černice“ 400 m sv. odtud – pohřebiště (Hájek 1951, 28–29), sídliště KZP se pak nachází 900 m daleko při v. okraji Lhánice (sdělení Pavel Škrdla 2008). V širším okolí jsou

doloženy nálezy kultury zvoncovitých pohárů ze Senorad (Kuča 2003, 38–39) a z Mohelna (6 lokalit).

Jitka Knotková, Milan Vokáč

Literatura

- Dvorský, F. 1908:** *Náměšťský okres*. Vlastivěda Moravská, II. Místopis. Brno.
- Hájek, L. 1951:** Nové nálezy kultury zvoncovitých pohárů. *Archeologické rozhledy* III, 27–30.
- Košťuřík, P., Kovárník, J., Měřínský, Z., Oliva, M. 1986:** *Pravěk Třebíčska*. Brno.
- Kuča, M. 2003:** Náhodný nález silicitové šipky u Senorad (okr. Třebíč). *Naším krajem* 10, 38–39.
- Kuča, M., Čihák, R., Vokáč, M. 2001:** Lhánice (okr. Třebíč). *Přehled výzkumů* 42 (2000), 132–133, 163, 215.

Resumé

Lhánice (Třebíč district). Eneolithic. Bell beaker culture. Chipped stone industry. Surface research.

LOŠTICE (OKR. ŠUMPERK)

Náměstí Míru. JoK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Během záchraného archeologického výzkumu v Lošticích na náměstí Míru byly prozkoumány dva mělké sídlištní objekty (č. 31 a 35), které měly oválný půdorys. Oba obsahovaly keramické zlomky z období jordanovské kultury.

Jakub Vrána

Resumé

Loštice (Bez, Šumperk). Mír Platz, Jordanow Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

LUHAČOVICE (OKR. ZLÍN)

„Ovčírna“. Eneolit. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

V trati „Ovčírna“ na katastru Luhačovic byla v roce 2008 při povrchovém průzkumu s pomocí detektoru kovů nalezena plochá měděná sekera. Místo nálezů je situováno jižně od centra známého lázeňského města, na plochém zalesněném vrcholu hřebene, v nadmořské výšce kolem 420 m. Podle nálezce V. Václavíka, spolupracovníka Muzea jv. Moravy ve Zlíně, ležela sekera v hromadě volně ložených kamenů bez hlinitého zasypu a nebyla doprovázena žádnými dalšími nálezy; tato skutečnost byla také potvrzena při následném zjišťovacím průzkumu za účasti archeologa zlínského muzea. Terén v bezprostředním okolí místa nálezů nese stopy nejspíše recentních zásahů.

Nalezená měděná sekera (obr. 5) má široký, téměř obdélníkový tvar s rovným týlem a obloukovitým, jednostranně zkoseným, na bocích lehce rozšířeným ostřím;

příčný průřez je asymetrický. Povrch artefaktu je místy drsný, částečně pokrytý zelenou patinou. Délka 154 mm, šířka ostří 86 mm, šířka týlu 69 mm, tl. 6–9 mm. Typologicky spadá sekera do skupiny VII (typ Id, var. Ab) podle J. Říhovského, s nejbližšími analogiemi z Prace nebo Tvořihráze (Říhovský 1992, 74, T. 12:134, 135).

Obr. 5: Luhačovice. Plochá měděná sekera. Fig. 5: Luhačovice. Flachkupferbeil.

Z trati „Ovčírna“ nebyly dosud doloženy žádné stopy osídlení. Vzhledem k nálezovým okolnostem není vyloučeno, že se v případě nově objevené sekery nemusí jednat o primární uložení. Nálezy plochých měděných seker jsou však známy z blízkého okolí Luhačovic, např. z katastru Rudimova či Bojkovic (Langová 2001, 123).

Jana Langová

Literatura

- Langová, J. 2002:** Měděná eneolitická sekera z Rudimova (okr. Zlín). *Pravěk NŘ* 11, 2001, 123–130.
- Říhovský, J. 1992:** *Die Äxte, Beile, Meissel und Hämmer in Mähren*, PBF IX/17, Stuttgart.

Resumé

Luhačovice (Bez, Zlín). „Ovčírna“, Eneolithikum. Einzelfund. Oberflächensammlung.

MODŘICE (OKR. BRNO-VENKOV)

„Rybníky“. JoK, KNP, KKK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum byl realizován v areálu firmy Rova (parc. č. 1690/55). Do období staršího až středního eneolitu, a to JoK, KNP a KKK, bylo možné zařadit rozměrný hliník k.2761, Jordanovské a baalberské nálezy poskytla zásobní jáma k.3502. Podobná keramika byla získána též z obj. k.3789. Bolerázské fázi KKK snad náležela zásobní jáma k.2661 s přílehlým půdorysem kulové stavby a rozměrný hliník k.2668.